ULÛHİYET TEVHÎDİNDE ŞİRKİN MEYDANA GELİŞİ

﴿ حدوث الشرك في توحيد الإلهية ﴾

[Türkçe — Turkish — تركي]

Salih b. Fevzân el-Fevzân

Terceme : Muhammed Şahin

Tetkik : Ali Rıza Şahin

2010 - 1431

islamhouse.com

﴿ حدوث الشرك في توحيد الإلهية ﴾

« باللغة التركية »

صالح بن فوزان الفوزان

ترجمة: محمد مسلم شاهين

مراجعة: علي رضا شاهين

2010 - 1431

islamhouse.com

بسم الله الرحمن الرحيم

Şâirin:

عَرَفْتُ الشَّرَّ لاَ لِلشَّرِّ لَكِنْ لِتَوَقِّيهِ
وَمَنْ لاَ يَعْرِفُ الشَّرَّ مِنَ الْخَيْرِ يَقَعْ فِيهِ

"Kötülüğü; kötülük için değil, fakat ondan korunmak için bildim.

Kötülüğü iyilikten bilemeyen (ayırt edemeyen) **kimse ona düşer."**[1]

Dediği gibi, müslümanın hakkı bildikten sonra ondan uzak durabilmesi için bâtılı da bilmesi gerekir.

Nitekim Huzeyfe b.el-Yemân -Allah ondan râzı olsun- şöyle derdi:

((كَانَ النَّاسُ يَسْأَلُونَ رَسُولَ اللهِ ﷺ عَنِ الْخَيْرِ، وَكُنْتُ أَسْأَلُهُ عَنِ الشَّرِّ مَخَافَةَ أَنْ يُدْرِكَنِي.)) [متفق عليه]

"İnsanlar, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e iyilik hakkında sorarlardı. Ben ise, (insanlar arasında vukû bulabilecek fitnelerin) **bana ulaşmasından endişe ettiğim için O'na şer hakkında sorardım."**[2]

Mü'minlerin emîri Ömer b. Hattâb -Allah ondan râzı olsun- bu konuda şöyle demiştir:

((يُوشِكُ أَنْ تُنْقَضَ عُرَى الْإِسْلاَمِ عُرْوَةً عُرْوَةً، إِذَا نَشَأَ فِي الْإِسْلاَمِ مَنْ لاَ يَعْرِفُ الْجَاهِلِيَّةَ.))

"İslâm'da câhiliyenin ne olduğunu bilmeyen nesil yetişirse, (müslümanların tutundukları) **İslâm esasları bir bir geçersiz kılınmaya** (ortadan kalkmaya) **yakındır."**

Ondan önce de İbrahim Halil -aleyhisselâm- şöyle demişti:

---

[1] Ebu Firâs el-Hemedânî'nin şiirinden alınmıştır.

[2] Buhârî; "Kitâbu'l-Menâkıb", bab: 25, hadis no: 3606, (6/752). Müslim; "Kitâbu'l-İmâre", bab: 13, hadis no: 4761; (6/439).

﴿ ...رَبِّ ٱجْعَلْ هَٰذَا ٱلْبَلَدَ ءَامِنًا وَٱجْنُبْنِى وَبَنِىَّ أَن نَّعْبُدَ ٱلْأَصْنَامَ ﴿٣٥﴾ رَبِّ إِنَّهُنَّ أَضْلَلْنَ كَثِيرًا مِّنَ ٱلنَّاسِ ۖ فَمَن تَبِعَنِى فَإِنَّهُۥ مِنِّى ۖ وَمَنْ عَصَانِى فَإِنَّكَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣٦﴾ ﴾

[سورة إبراهيم من الآيتين: □□ – □□]

"**Rabbim! Bu beldeyi** (Mekke'yi,içinde bulunan herkesin emniyette olduğu) **emîn** (bir belde) **kıl. Beni ve evlatlarımı da putlara ibâdet etmekten uzak tut.Rabbim! Çünkü onlar** (putlar) **insanların bir çoğunu saptırdılar** (hak yoldan uzaklaşmalarına sebep oldular)**.Artık bundan sonra kim bana uyarsa, o benden** (benim dînim ve yolum üzere)**dir. Kim de bana karşı gelirse** (şirkin dışında aykırı hareket ederse)**, o da senin rahmetine kalmıştır. Şüphesiz ki sen,** (lütfunla günahkârların günahlarını) **çok bağışlayansın,** (onlara) **çok merhametlisin.**"[1]

İşte bu, müslümanın, şirkten şiddetle korkmasını ve ondan uzak durması için de şirki bilmesini gerekli kılan şeylerdendir.

Şirk: İbâdet türlerinden herhangi birisini Allah Teâlâ'dan başkasına yapmaktır.

Örneğin: Yalvarıp yakarmak (duâ etmek), kurban kesmek, adak adamak,Allah Teâlâ'dan başkasının gücünün yetmediği bir konuda Allah Teâlâ'dan başkasından imdat (yardım) istemek gibi...

Tevhîd: Allah Teâlâ'yı ibâdette birlemektir.Tevhîd,insanın fıtratında yerleşiktir, şirk ise ârızî olup insan fıtratına sonradan yerleşmiştir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ كَانَ ٱلنَّاسُ أُمَّةً وَٰحِدَةً فَبَعَثَ ٱللَّهُ ٱلنَّبِيِّـۧنَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنزَلَ مَعَهُمُ ٱلْكِتَٰبَ بِٱلْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ ٱلنَّاسِ فِيمَا ٱخْتَلَفُوا۟ فِيهِ ... ﴾ [سورة البقرة من الآية :213]

"**İnsanlar, tek bir ümmet idiler.** (Allah'a îmân konusunda ittifak halindeydiler.Sonra dînlerinde ayrılığa düştüler)**. Bunun üzerine Allah** (insanları, dînine dâvet eden ve itaat edeni cennetle) **müjdeleyici ve** (inkâr edeni veya karşı geleni de cehennemle) **uyarıcı olmaları için nebiler gönderdi.Onlarla beraber ihtilafa düştükleri şeylerde insanların aralarında hüküm vermeleri için hakkıyla kitaplar indirdi.**"[2]

---

[1] İbrahim Sûresi: 35-36

[2] Bakara Sûresi: 213

İbn-i Abbas -Allah ondan ve babasından râzı olsun- şöyle demiştir:

((كَانَ بَيْنَ آدَمَ و نُوحٍ عَشَرَةُ قُرُونٍ، كُلُّهُمْ عَلَى الْإِسْلاَمِ.))

[أخرجه ابن جرير في تفسير: سورة البقرة، آية: 213]

"Âdem -aleyhisselâm- ile Nuh -aleyhisselâm-'ın arası on asır idi. Hepsi de İslâm üzere idiler."[1]

İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Bu âyetinde tefsirinde doğru olan görüş, budur."[2]

Bu görüşü doğru sayanlardan birisi de Hâfız İbn-i Kesir'dir -Allah ona rahmet etsin-.

Şirk, ilk defa, sâlih kimseler hakkında aşırıya gittikleri zaman Nuh -aleyhisselâm-'ın kavminde vukû bulmuştur.

(Allah Teâlâ, Nuh'un kavminin şöyle dediğini haber vermiştir):

﴿ وَقَالُواْ لَا تَذَرُنَّ ءَالِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا ٢٣ ﴾

[سورة نوح الآية :23]

"Onlar dediler ki: Sakın ilâhlarınıza (ibâdet etmeyi) bırakmayın. Hele Vedd'den, Suvâ'dan, Yeğûs'tan, Ye'ûk'tan ve Nesr'den asla vazgeçmeyin."[3]

Buhârî -Allah ona rahmet etsin-, sahîhinde İbn-i Abbas'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet ettiğine göre İbn-i Abbas, Nuh -aleyhisselâm-'ın kavminin bu putlarının aslı hakkında şöyle demiştir:

((صَارَتِ الْأَوْثَانُ الَّتِي كَانَتْ فِي قَوْمِ نُوحٍ فِي الْعَرَبِ بَعْدُ، أَمَّا وَدٌّ كَانَتْ لِكَلْبٍ بِدَوْمَةِ الْجَنْدَلِ، وَأَمَّا سُوَاعٌ كَانَتْ لِهُذَيْلٍ، وَأَمَّا يَغُوثُ فَكَانَتْ لِمُرَادٍ، ثُمَّ لِبَنِي غُطَيْفٍ بِالْجَوْفِ عِنْدَ سَبَإٍ، وَأَمَّا يَعُوقُ فَكَانَتْ لِهَمْدَانَ، وَأَمَّا نَسْرٌ فَكَانَتْ

[1] İbn-i Cerîr, Bakara Sûresi: 213. âyetin tefsirinde tahric etmiştir.
[2] İğâsetu'l-Lehfân; cilt:1, sayfa:102
[3] Nûh Sûresi: 23

لحِـمْيَرَ لِآلِ ذِي الْكَلَاعِ، أَسْمَاءُ رِجَالٍصَالحِـينَ مِنْ قَوْمِ نُوحٍ فَلَمَّـا هَلَكُـوا أَوْحَى الشَّيْطَانُ إِلَى قَوْمِهِمْ أَنِ انْصِبُوا إِلَى مجَالِسِهِمُ الَّتِي كَانُوا يَجْلِسُونَ فِيهَـا أَنْـصَابًا، وَسَمُّوهَا بِأَسْمَائِهِمْ، فَفَعَلُوا، فَلَمْ تُعْبَدْ حَـتَّى إِذَا هَلَـكَ أُولَئِـكَ وَتَنَسَّخَ الْعِلْـمُ، عُبِدَتْ.)) [رواه البخاري]

"Nûh -aleyhisselâm-'ın kavminde mevcut olan putlar sonradan Araplara intikâl etmiştir.Vedd adındaki put, Devmetu'l-Cendel'de bulunan Kelb kabilesine âitti. Suvâ adındaki put Hüzeyl kabilesine âitti. Yeğûs adındaki put Murâd kabilesine âitti. Sonra Sebe'ye yakın el-Cevf denilen yerde bulunan Ğutayf oğullarına âit oldu.Yeûk, Hemdân kabilesine âitti. Nesr, Himyer kabilesinden Zi'l-Kelâ' âilesine âitti. Bu putların isimleri aslında Nûh kavmindeki sâlih kimselere âitti. Şeytan, bu sâlih kimseler ölünce kavimlerine şu telkini yaptı: Oturduğunuz yerlere (onların hâtırasına) heykeller dikin ve bu heykellere onların isimlerini verin.İnsanlar şeytanın telkinine uyup bunu yaptılar. Başlangıçta onlara ibâdet edilmedi.Ancak ne zaman ki bunlar ölünce (o heykelleri yapan nesil ölüp, onların yerine başka bir nesil gelince) ve ilim unutulunca, bu putlara ibâdet edilmeye başlandı."[1]

İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Seleften birçok kişi şöyle demiştir: Onlar (Nuh -aleyhisselâm-'ın kavminde heykelleri yapanlar) ölünce, (onların yerine gelen başka nesil) onların kabirlerinin yanından ayrılmaz oldular. Sonra onların heykellerini yaptılar.Uzun bir zaman geçtikten sonra da onlara ibâdet ettiler."[2]

Nûh -aleyhisselâm-'ın kavminin sâlih kimseler hakkındaki aşırıya giderek onların resimlerini yapıp onları muhafaza etmeleri ve oturdukları yerlere heykellerini dikmeleri hakkında Buhârî'nin İbn-i Abbas'tan rivâyet ettiği hadisten, (insan ve hayvan gibi canlı) resim ve heykeli yapmanın, duvarlara bu resimleri asmanın, cadde ve meydanlara heykeller dikmenin tehlikesini ve bunun, insanları şirke götüren bir davranış olduğunu anlamış oluyoruz. Çünkü duvarlara asılan bu resimler, cadde ve meydanlara dikilen bu heykellere gösterilen tâzim, -Nûh -aleyhisselâm-'ın kavminde vukû bulduğu gibi-, ileride onlara onlara ibâdet etmeye kadar ileri götürür.

[1] Buhârî; Kitâbu't-Tefsir, Nuh Sûresi Tefsiri, hadis no: 4920, (8/851).
[2] İğâsetu'l-Lehfân; cilt:1, sayfa: 203

Bunun içindir ki İslâm; şirke götüren yolu tıkamak ve Allah -azze ve celle-'nin yarattığına benzetmekten uzak durmak için, resim ve heykel yapmayı haram kılmış, resim ve heykel yapanları lânetlemiş, onları en şiddetli azap ile tehdit etmiş, resim ve heykel yapanların, kıyâmet gününde insanlar içerisinde en çetin azaba maruz kalacaklarını belirtmiştir.

Şeytanın -Allah'ın lâneti onun üzerine olsun-, Âdemoğlunu saptırmak ve onlara hîle ve tuzaklar kurmakta ne kadar gayretli olduğunu, şeytanın, duygusal yönlerini kullanarak ve onları iyiliğe teşvik ettiğini iddiâ ederek insanlara geldiğini Nûh -aleyhisselâm-'ın kavminin bu kıssasından anlamış oluyoruz. Zirâ şeytan, sâlih kimselere düşkün olduklarını, onlar için yanıp tutuştuklarını ve onlara olan sevgi ve muhabbetlerini görünce, Nûh -aleyhisselâm-'ın kavmini, bu sevgide aşırıya gitmeye çağırmıştı. Öyle ki şeytan, Nûh -aleyhisselâm-'ın kavmine, bu sâlih kimselerin anısına onların heykellerini dikmeyi emretmişti. Şeytanın bundaki amacı; onları hak yolundan yavaş yavaş, kademe kademe bâtıl yoluna çıkarmaktı. Yoksa o, halihazırdaki nesli yeterli görmüyordu.Aksine o; içlerinde dînî ilim azalan ve cehâlet yaygınlaşan gelecek nesillere kadar bunun uzamasını istiyordu. Nitekim şeytan, bu heykellere ibâdeti onlara güzel göstermiş ve onları büyük şirke düşürmüştür.Öyle ki kavmi, peygamberleri Nûh -aleyhisselâm- ile inatlaşarak şöyle demişlerdi:

﴿ وَقَالُوا لَا تَذَرُنَّ آلِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا ﴿٢٣﴾ ﴾

[سورة نوح الآية :23]

"Onlar dediler ki: Sakın ilâhlarınıza (ibâdet etmeyi) bırakmayın. Hele Vedd'den, Suvâ'dan, Yeğûs'tan, Ye'ûk'tan ve Nesr'den asla vazgeçmeyin."[1]

İmam İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Şeytan, putlara ibâdet konusunda her topluluktaki müşriklerin akılları kadarıyla (anlayacakları şekilde) oynamıştır:

Şeytan, bir topluluğu, resimleri yapılan ölülere tâzim gösterme cihetinden ibâdet etmeye çağırmıştır. Tıpkı Nûh'un kavminde olduğu gibi. Müşriklerin avam kesiminde çokça görülen sebep, işte budur.

Müşriklerin seçkin kesimine (elit tabakasına) gelince, onlar, iddiâ ettiklerine göre dünyaya etkisi olan yıldızların resimlerini putlar edinirler ve onlar için evler, hizmetçiler, hâcipler ve kurbanlar tayin ederler.Bu, dünyada eskiden olduğu günümüzde de vardır. Bu mezhebin aslı, İbrahim -aleyhisselâm-'ın kavmi olan Sâbiîlerin müşrikleridir. İbrahim -

[1] Nûh Sûresi: 23

aleyhisselâm- şirkin bâtıl ve geçrsiz olduğu konusunda onlarla münâzara yapmış, onların huccetlerini ilmiyle, ilahlarını (putlarını) da eliyle kırmıştı.Bundan dolayı da kavmi, onun (ateşe atılarak) yakılmasını istemişlerdi.

Başka bir topluluk, ayı (kameri) kendilerine put edindiler ve onun ibâdeti hak ettiğini ve bu dünyayı çekip çevirenin o olduğunu iddiâ ettiler.

Bir topluluk ateşe ibâdet etmektedir ki bunlar, mecûsilerdir. Bir topluluk suya ibâdet etmektedir.Bir topluluk, hayvanlara ibâdet etmektedir. Bir topluluk, atlara ibâdet etmektedir.Bir topluluk, ineğe ibâdet etmektedir. Bir topluluk, diri ve ölmüş insanlara ibâdet etmektedir. Bir topluluk, cinlere ibâdet etmektedir.Bir topluluk, ağaçlara ibâdet etmektedir. Bir topluluk, meleklere ibâdet etmektedir.."[1]

Bu sebeple Allah Teâlâ'nın şu emrinin anlamını bilirsin:

﴿... وَمَن يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا خَرَّ مِنَ السَّمَاءِ فَتَخْطَفُهُ الطَّيْرُ أَوْ تَهْوِي بِهِ الرِّيحُ
فِي مَكَانٍ سَحِيقٍ ﴿٣١﴾﴾ [سورة الحج الآية: 31]

"Zirâ kim, Allah'a şirk koşarsa (onun hidâyetten uzak ve helak olmasının misali); gökten düşüp de kuşların kaptığı (ve azalarını parçaladığı) veya (şiddetli bir) rüzgarın uçuruma attığı bir şeye benzer."[2]

Yine, bu sebeple Allah Teâlâ'nın şu emrinin anlamını bilirsin:

﴿...ءَأَرْبَابٌ مُّتَفَرِّقُونَ خَيْرٌ أَمِ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٣٩﴾ مَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِهِ
إِلَّا أَسْمَاءً سَمَّيْتُمُوهَا أَنتُمْ وَآبَاؤُكُم مَّا أَنزَلَ اللَّهُ بِهَا مِن سُلْطَانٍ ۚ إِنِ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ ۚ
أَمَرَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ ۚ ذَٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٠﴾﴾

[سورة يوسف من الآيتين: □□ – □□]

---

[1] Bkz:İmam İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- "el-Kâfiyetu'ş-Şâfiye" adlı Nûniyyesi."Nûniyye Şerhi".Yazarı:Ahmed b.İsa eş-Şakrî. c: 1, s: 352.

Bkz:"Nûniyye Şerhi".Yazarı: İsa eş-Şakrî. c: 1, s: 352. ve "Medâricus-Sâlikîn". c: 1, s: 85.

[2] Hac Sûresi: 31

"(Yaratılmış) **değişik Rabler**(e ibâdet etmek) **mi daha hayırlıdır, yoksa bir ve Kahhâr** (gücüne karşı durulamaz mutlak hâkim) **olan Allah mı daha hayırlıdır? Siz, Allah'ı bırakıp da sizin ve atalarınızın** (bilgisizce ve dalâlet üzere rabler diye) **adlandırdığınız şeylere ibâdet ediyorsunuz. Oysa Allah, onlar hakkında hiçbir delil indirmemiştir. Gerçek hüküm; ancak Allah'ındır. O, kendisinden başkasına ibadet etmemenizi emretmiştir. İşte dosdoğru dîn budur. Ama insanların çoğu** (bu dînin hakikatini) **bilmezler.**"[1]

Yine, bu sebeple Allah Teâlâ'nın şu emrinin anlamını bilirsin:

﴿ ضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلًا رَّجُلًا فِيهِ شُرَكَآءُ مُتَشَٰكِسُونَ وَرَجُلًا سَلَمًا لِّرَجُلٍ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا ۚ ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ۚ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٩﴾ ﴾ [سورة الزمر الآية: ٢٩]

"**Allah, çekişip duran birçok ortakların sahip olduğu** (efendilerini râzı etmekte şaşırıp kalan) **bir köle adam ile yalnız bir kişiye bağlı olan** (efendisinin ne istediğini ve onu râzı edecek şeyi bilen) **bir köle adamı misal olarak verir. Bu ikisi eşit midir?** (İşte müşrik böyle şaşkınlık ve şüphe içinde, mü'min ise, rahat ve mutmain olur.) **Hamd, Allah'a mahsustur. Ama onların çoğu** (müşrikler, hakka uymayı) **bilmezler.**"[2]

Bu müşrikler, yalnızca Allah Teâlâ'ya ibâdet etmeyi ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmamayı terk ettiklerinde -oysa yaratıldıkları amaç, dünya ve âhiret saâdetleri bununla mümkün idi- şeytanlara ibâdet etme belâsına uğradılar.Bunun sonucunda da arzuları ve şehevî duyguları onları ayrılığa düşürdü.

İmam İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

هَرَبُـوا مِـنَ الـرِّقِّ الَّذِي خُلِقُـوا لَهُ   فَبُلُوا بِـرِقِّ النَّفْـسِ وَالـشَّيْطَانِ

"**Onlar, uğruna yaratıldıkları** (Allah'a) **kölelikten kaçınca,**

Nefis ve şeytana köle olma belâsına uğradılar."

Tevhîd olmadan kalplerin biraraya gelmesi ve dünyanın düzelmesi mümkün değildir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

[1] Yusuf Sûresi: 39-40
[2] Zümer Sûresi: 29

﴿ أَمِ ٱتَّخَذُوٓاْ ءَالِهَةٗ مِّنَ ٱلۡأَرۡضِ هُمۡ يُنشِرُونَ ٢١ لَوۡ كَانَ فِيهِمَآ ءَالِهَةٌ إِلَّا ٱللَّهُ لَفَسَدَتَاۚ فَسُبۡحَٰنَ ٱللَّهِ رَبِّ ٱلۡعَرۡشِ عَمَّا يَصِفُونَ ٢٢ ﴾ [سورة الأنبياء الآيتان: □□ – □□]

"**Yoksa onlar** (müşrikler) **yerden birtakım ilahlar edindiler de ölüleri onlar mı diriltecekler? Eğer göklerde ve yerde** (onları çekip çeviren) **Allah'tan başka ilahlar olsaydı, göklerin ve yerin nizamı, mutlaka bozulurdu. Arş'ın Rabbi olan Allah, onların** (inkârcıların) **nitelendirdikleri** (yalan, iftirâ ve her türlü noksan) **sıfatlardan münezzehtir.**"[1]

Bunun içindir ki yeryüzü tevhîdden yoksun kaldığı zaman kıyâmet kopacaktır.

Nitekim Müslim'in rivâyet ettiği hadiste Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى لَا يُقَالَ فِي الْأَرْضِ: اَللّٰهُ، اَللّٰهُ.)) [رواه مسلم]

"**Yeryüzünde Allah Allah denilmeyecek** (Allah'ın adı anılmayacak ve O'na ibâdet edilmeyecek) **hâle gelmedikçe kıyâmet kopmayacaktır.**"[2]

İlk müşriklerin, farklı putlara ve ilahlara ibâdet etmelerinin misali, günümüzde kabirlere ibâdet eden kabircilerin/türbecilerin misali gibidir. Günümüz kabircilerinden her birinin, kendisine türlü ibâdetler yaparak yaklaşmaya çalıştığı ayrı bir kabri/türbesi vardır. Her tasavvuf tarikatının müritlerinin de Allah'ın dışında rab edindikleri, Allah'ın izin vermediği şeyi dînde onlara meşrû (helali haram ve haramı helal) kılan bir şeyhi vardır.

Şeytan, Âdemoğlunun aklıyla işte böyle oynamıştır. Allah'ı birlemeden, O'nun kitabına ve elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetine sımsıkı sarılmadan şeytanın şerrinden ve onun hilesinden kurtulmak mümkün değildir.

Allah Teâlâ'dan, bize, hakkı hak olarak gösterip ona uymayı ve bâtılı da bâtıl olarak gösterip ondan uzak durmayı nasip etmesini dileriz.

Şüphesiz ki O, Mevlâ'mızdır. O, ne güzel sahip ve ne güzel yardımcıdır!

[1] Enbiyâ Sûresi: 21-22
[2] Müslim, Enes b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet etmiştir. 'Kitâbu'l-Îmân, bâb: 66, hadis no: 373, (1/335).